

Kuri on tulekul: Parade (Sergei Upkin) suudleb oma pruudi Helleni (Eve Mutso) kätt, Cassandra (Marina Chirkova) ettekuulutusi linnakese hävingust ei pane keegi tähele.

2x HARRI ROSPU

Televiis

Estonia teatris lavale jõud

TIIT TUUMALU

tiit.tuumalu@postimees.ee

August 1952. Cassandra, Sitsiilia asuva Serradifalco linnapea tütar, näeb painajalikke unenägusid sellest, kuidas tundmatu kaunitar põhjustab linnarahva huku. Keegi tema kuulutusi uskuda ei taha. Kui tema vend toob Ameerikast kaasa veetleva pruudi Helleni, on Cassandra kindel, et kuri on tulekul.

Peatselt ilmubki linnakesse dändilik jätki Ulysses, kes kingib lihtsameelsetele serradifalcolastele televiisori. Kui need selle lummusesse langevad, rõõvib ta nad paljaks ja lahkub koos Helleniga.

Itaalia koreograaf Luciano Cannito on oma moodsaks muinasjutuks inspiratsiooni ammutanud sakslanna Christa Wolfi Trooja sõda käsitlevast raamatust «Cassandra», kuid toonud süžee tänapäeva ja sidunud selle oma lapsepõlvemälestuste Lõuna-Itaaliaga.

Nagu itaalia film

Tulemus ületab ootusi, minu meelest isegi «Coppéliat». Kui «Coppélia» võib laiale publikule oma «hämara» sümbolismi ja «modernse» tantsukeelega kohati elitaarseks jääda, siis «Cassandra» on puhas silmarõõm, üdini tants, mille puhul kaotab mõtte arutelu, kas tegemist on modernse või klassikalise tantsukeelega.

«Cassandra» hiilgus peitub tema režiiis. Erinevalt «Coppélia» autorist Mauro Bigonzetti, kes oli rohkem koreograaf kui lavastaja, on Cannito rohkem lavastaja kui koreograaf. Või õigemini, temas on need kaks enam tasakaalus.

Cannito läheneb oma balletile nagu filmile. «Cassandra» ongi tegelikult film. Kiiresti ja sujuvalt vahetuvad, nähtavate liitekohtadeta stseenid viitavad oskuslikule montaažile, pinget kandvates kohtades tegelastele suunatud punktvalgus suurtele plaanidele, muusika kõlab kui *soundtrack*...

Ka vaadata tuleb «Cassandra» nagu filmi, ühe hingetõmbega. Cannito ajab tempo nõnda kiireks, ei tee muusikasse ühtki pausi, nii et klassikalise balleti ülesehitusega harjunud publik on probleemi ees – kuidas aplodeerida tantsijatele, et see ei mõjuks vägivaldne muusika vastu.

Soovitus on lihtne – hoidke ovatsioonid lõpuks, laske enast lödvaks, usaldage Cannito

Televiisor kui Trooja hobune

Estonia teatris lavale jõudnud balletti «Cassandra» tuleb vaadata nagu filmi

TIIT TUUMALU

tiit.tuumalu@postimees.ee

August 1952. Cassandra, Sitsiilias asuva Serradifalco linnapea tütar, näeb painajalikke unenägusid sellest, kuidas tundmatu kaunitar põhjustab linnarahva huku. Keegi tema kuulutusi uskuda ei taha. Kui tema vend toob Ameerikast kaasa veetleva pruudi Helleni, on Cassandra kindel, et kuri on tulekul.

Peatselt ilmubki linnakesse dändilik jänki Ulysses, kes kingib lihtsameelsetele serradifalcolastele televiisori. Kui nood selle lummusesse langevad, röövib ta nad paljaks ja lahkub koos Helleniga.

Itaalia koreograaf Luciano Cannito on oma moodsaks muinasjutuks inspiratsiooni ammutanud sakslanna Christa Wolfi Trooja sõda käsitlevast raamatust «Cassandra», kuid toonud süžee tänapäeva ja sidunud selle oma lapsepõlvemälestuste Lõuna-Itaaliaga.

Nagu itaalia film

Tulemus ületab ootusi, minu meelet isegi «Coppéliat». Kui «Coppélia» võib laiale publikule oma «hämara» sümbolismi ja «modernse» tantsukeelega kohati elitaarseks jääda, siis «Cassandra» on puhas silmarõõm, üdini tants, mille puhul kaotab mõtte arutelu, kas tegemist on modernse või klassikalise tantsukeelega.

«Cassandra» hiilgus peitub tema režiiis. Erinevalt «Coppélia» autorist Mauro Bigonzetti, kes oli rohkem koreograaf kui lavastaja, on Cannito rohkem lavastaja kui koreograaf. Või õigemini, temas on need kaks enam tasakaalus.

Cannito läheneb oma ballettile nagu filmile. «Cassandra» ongi tegelikult film. Kiiresti ja sujuvalt vahetuvad, nähtavate liitekohtadeta stseenid viitavad oskuslikule montaažile, pinget kandvates kohtades tegelastele suunatud punktvalgus suurtele plaanidele, muusika kõlab kui soundtrack...

Ka vaadata tuleb «Cassandrat» nagu filmi, ühe hingetõmbega. Cannito ajab tempo nõnda kiireks, ei tee muusikasse ühtki pausi, nii et klassikalise balleti ülesehitusega harjunud publik on probleemi ees – kuidas aplodeerida tantsijatele, et see ei mõjuks vägivaldana muusika vastu.

Soovitust on lihtne – hoidke ovatsioonid lõpuks, laske enast lõdvaks, usaldage Cannito

vaistu. Tal on jutuvestja anne, ta ei raiska aega karakterite süvaanalüüsile ega metafüüsiliste hingepiinate materialiseerimisele, talle on olulisem ladusalt jooksev lugu.

«Cassandra» on taotluslikult lihtsakoeliste vastanduste ballett, see on lõiv, mida Cannitol maksta tuleb. Must-valged on linnakese elanike kostüümid, must-valge on ka võõra (Ameerika) vastandamine omale (Itaalia). Aga me anname selle andeks, sest Cannito ei ületa kõrdagi hea ja halva maitse vahelist piiri, ehkki ta sellele nii mitmelgi korral ohtlikult lähedal kõnnib.

Siiski ei meenuta «Cassandra» filmi mitte ainult oma ülesehituselt. Meeleolu on see, mis teeb ta hingesugulaseks iseäranis Giuseppe Tornatore «Cinema Paradiso» ja «Malèna»ga, aga siin on midagi ka Fellinist ja veel mõnelt teiseltki itaalia filmilavastajalt.

See on mingi kummaline vahemereline «piirilkõikumine», segu ängist, nukrusest ja ülevoolavast rõõmusest, mida nii hästi annab edasi Marco Schiavoni soundtrack.

Cannito tunneb samasugust nostalgiat oma lapsepõlvemaastike järele, mida enam ei eksisteeri, nagu Tornatore «Cinema Paradisost». Asjata ei ole ta nimetanud «Cassandrat» oma ballettidest kõige isiklikumaks. Siirus, mis sellest välja paistab, võib tunduda kohati naiivnegi, ent... osakem seda hinnata!

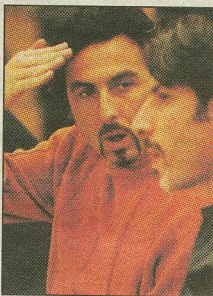
Tasemel trupp

Järjekordsed kiidusõnad kuuluvad ka Estonia balletitrupile, kes tantsib Cannito akrobaatilist, head füüsilist nõudvat koreograafiat, kus itaalia rahvatantsude stiliseeringud vahelduvad skulpturaalsete võimlemisnumbritega, suure pühendumusega ja tehniliselt perfektselt.

Väga tugevad karakterrollid teevad Vitali Nikolajev (Priamo Mancuso), Kaire Kasetalu (Euba), Eve Mutso (Hellen), Sergei Upkin (Paride) ja Sergei Basalajev (Ulysses), ent enim tõusevad esile Vladimir Arhangeliski (Enea) ja Cassandrat tantsiv Marina Chirkova.

Arhangeliski pole kunagi olnud kõrgete hüpete mees, tema vägi on hingestatuses, mis lubab tal kehastada nii esimest printsit kui viimast kaabakat. Chirkovast ma üldse ei räägigi, tal on imepärane võime tantsida tajutavaks, isegi kombatavaks sügavaimadki hingesahklid. See on suure baleriini tunnus.

Estonia balleti esietendus

«Cassandra»

Koreograaf-lavastaja Luciano Cannito (pildil vasakul, koos assistent Luigi Neriga), helilooja Marco Schiavoni, kostüümikunstnik Elena Corella, lavakujundus Nicola Rubertelli, valguskunstnik Carlo Cerri.

Osades Marina Chirkova, Vladimir Arhangeliski, Vitali Nikolajev, Sergei Upkin, Eve Mutso, Kaire Kasetalu, Sergei Bassalejev jt.

Estonia teatris 10. mail

Luciano Cannito: tants on vaatamise kunst

TIIT TUUMALU

tiit.tuumalu@postimees.ee

Napoli San Carlo teatri ballettijuht Luciano Cannito (42) on oma lühikesele elueale vaatamata palju jõudnud. Tema loomebiograafia sisaldab rohkem kui 40 balletti, ta on teinud tantsuvideoid, lavastanud muusikale, töötanud teatris ja televisioonis.

Tema tuntumaid ballette «Marco Polo» (1992), «Cassandra» (1995) ja «Amarcord» (1995) on lavastatud mitmel pool maailmas, mullu jõudis «Amarcord» Milano La Scala teatri esituses ka New Yorki ja Los Angelesse.

Luciano Cannito, «Cassandra» on minu jaoks nagu film. Kas ka teie jaoks?

Valetaksin, kui ütleksin, et liikuvad pildid pole mind mõjutanud. Tänapäeval on see kõige aktuaalsem, kõige vahetum meedium. Reklaamiklipp peab kümnekonna sekundi jooksul, sageli sõnadeta, selgeks tegema, miks on vaja üht või teist toodet osta, et tunda end intelligentse inimesena.

Tants on tegelikult midagi sarnast, eelkõige sõnumi kontsentreeritust ja kujundlikkuse mõttes, mõlemad räägivad lugusid, mõlemad on puhas vaatamise kunst. Muide, kirjutan oma ballettide libretosid nagu filmistsenaariume, kus on üksikasjalikult kirjas kõik stseenid, nende pikkus, kuidas nad üksteisega haakuvad jne.

«Cassandrat» võib leida kokkupuutepunkte Giuseppe Tornatore loominguga, pean silmas eelkõige seda vahemerelikku meeleolu, mis kõigub ühest äärmusest

teise, ääretust nukrusest ääretu muretuseni. On siin midagi enam kui lihtsalt juhus?

Me oleme ühest põlvkonnast, sündinud ühes ja samas kandis – sügaval Lõuna-Itaalias. Meie tööd liiguvad sarnastel maastikel, mis on üht-aegu poeetilised ja karmid, mis puudutavad samu hingekeeli – see on mingi üldisem kultuuriline taust, ma arvan.

On olemas üks lugu, mis räägib Põhja- ja Lõuna-Itaalia kokkupuutest. Põhjust tuleb lõunasse rikas mees. Tänavanurgal näeb ta üht kohalikku, kes müütib mingeid jubinaid. Vahel harva õnnestub tal mõnele turistile midagi ka maha müüa, enamiku ajast istub ta aga lihtsalt niisama. Jubinad on tegelikult väga ilusad.

Läheb siis see rikas mees tema juurde ja küsib: kas sa tahaksid äri püsti panna, teeniksid veidi raha, saaksid endale poe ega peaks enam tänavanurgal konutama.

Oo, kui tore, aga edasi, küsib kohalik. Edasi laiendaksime oma äri veelgi, hakkaksime neid põhja importima, ütleb rikas. Oo, ja siis, mis saab siis, küsib kohalik. No siis saaksid sa juba nii palju raha, et ei peaks enam üldse midagi tegema, vastab rikas. Nojah, aga sellega ma ju praegu tegelegi, ütleb kohalik.

Vaat sellist laadi inimesed elavad seal. Vahel on mul tunne, et see ülevoolav muretus, mis mõnikord plahvatab suureks rõõmupeoks, et seejärel mattuda taas aastatuhandete jooksul kinnistunud suhteliselt jääkade ühiskondlike reeglite koorma alla, on ainus tõeline väärtus, mis sealsetele inimestele on veel jäänud.